

تحلیل مختصر در مورد تقلیل ارزش پول افغانی

پیوسته به گذشته در مسایل اقتصادی

خبری در رسانه های داخل کشور منتشر شد که پول افغانی در مقابل دالر ارزش خود را از دست داده است، چندی قبل ارزش پول افغانی مقابل یک دالر ۴۵ افغانی بود و در چند روز اخیر ارزش پول افغانی پائین آمده و اکنون ۴۹ افغانی به یک دالر در مارکیت آزاد معاوضه میشود. ولسی جرگه افغانستان تقلیل ارزش پول افغانی را جدی تلقی کرده و وزیر تجارت را احضار نمود که تقلیل ارزش افغانی را در ماکیت پولی توضیح نماید. و آقای احدی اظهار داشت که: " به عقیده وی دلیل تنزیل نرخ افغانی در برابر اسعار خارجی (نرخ ارزهای خارجی) جنجالهای سیاسی اخیر در کشور است".

قبل از اینکه در مورد تقلیل ارزش افغانی بحث شود بانیست خاطر نشان نمود که مسئول سیاست های پولی و نگهداشت ارزش پول افغانی به مقابل اسعار خارجی بانک مرکزی یک کشور است که در این صورت د افغانستان بانک وظیفه بانک مرکزی کشور را به عهده دارد نه وزارت تجارت و بانیست رئیس و یا شخص مسئول بانک مرکزی به ولسی جرگه حاضر و در مورد علت تقلیل ارزش پول افغانی توضیحات ارائه میکرد. اظهارات اخیر آقای احدی در ولسی جرگه در تقلیل ارزش پول افغانی را صرف به یک عامل بسنده نمود که آن عبارت از جنبه روحی ارزش افغانی را بیان کرده و اضافه نمود که نظر به تشنجات سیاسی تقلیل ارزش پول افغانی در مارکیت بوجود آمده است یعنی در اثر تشنجات سیاسی که در کشور رونما شده مردم اعتماد خود را در برابر پول افغانی از دست داده که این اظهارات شان بیشتر جنبه سیاسی هم دارد.

تقلیل ارزش پول افغانی عوامل مختلف دارد که ما اندکی بعد صرف چند عامل آنرا توضیح میکنیم ولی قبل از اینکه در این مورد تذکرات ارائه شود بانیست از همه اولتر اظهار داشت که بانک مرکزی در اخذ تصمیم راجع به استقرار ارزش پول آزادی تام دارد و تحت تاثیر سیاست حکومت مرکزی نمی باشد و هدف از سیاست های پولی بانک مرکزی میکانیزم توازن معیار تبادل به اسعار خارجی و همچنان معیار توازن با امتعه اقتصادی و خدمات در جامعه است و بانک مرکزی بانیست برای جلوگیری از نوسان ارزش پول افغانی وسایلی در دست داشته باشد که توسط آن بتواند از تقلیل ارزشی پول حتی الامکان جلوگیری نماید. نخست ما دونوع ارزش پولی را تفریق میکنیم:

اول: ارزش اسمی و یا حسابی پول - ارزش حسابی پول توسط اعداد حسابی تعیین شده مانند یک افغانی، ده افغانی، صد افغانی و یا یک هزار افغانی که به روی صفحه بانک نوت چاپ شده است و تقلیل ارزش حسابی پول صرف به عمل تبادل و داد و گرفت کمک میکند ولی مشکل تقلیل ارزش پول را به تنهایی حل کرده نمی تواند. دوم: ارزش اقتصادی یا مادی بانک نوت است و ارزش اقتصادی بانک نوت که با یک مبلغ معین چه مقدار متاع اقتصادی و خدمات تعویض شده میتواند و یا به عباره دیگر قابلیت تبادل پول با متاع اقتصادی در یک محل معین و زمان معین را دارد.

برمیگردیم به بعضی عوامل دیگری که باعث تقلیل ارزش پول افغانی شده اند. اول: چون اقتصاد افغانستان متکی به کمک و حمایه جامعه جهانی است و رشد و فعالیت های اقتصادی کشور یک رشد کاذب است و پروژه های بازسازی جامعه جهانی است که فعالیت های اقتصادی را به جریان آورده و اگر این کمک ها قطع گردد افغانستان به یک بحران عمیق اقتصادی دچار میشود و این بحران اقتصادی بالای ارزش افغانی تاثیر کرده و به تدریج پول افغانی ارزش خود را به مقابل اسعار خارجی از دست میدهد.

دوم: اقتصاد افغانستان یک اقتصاد وارداتی است که سالانه همسایه های ما بخصوص پاکستان در حدود دو میلیارد دالر و ایران یک میلیارد دالر به افغانستان و آنهم اشیاء و امتعه استهلاکی را به افغانستان وارد میکنند و در مقابل صادرات افغانستان در کشور های همسایه سه الی چهار صد میلیون دالر است که این امر یک نابرابری اقتصادی را بوجود آورده و یک خلاء و یا کسری بیلانس تادیات بین المللی را بوجود میآورد و بالای ارزش افغانی تاثیر وارد میکند.

سوم: جامعه بین المللی در ظرف چند سال آینده بخصوص امریکه و همچنان قوای ائتلاف جهانی که به منظور مقابله باشبکه های تروریستی طالبان و القاعده در افغانستان از مدت ده سال است که مصروف جنگ اند، و اخیراً اعلان نمودند که تا سال ۲۰۱۴ امریکه و متحدین غربی آن قوای نظامی خود را بکلی از افغانستان خارج میسازند و امریکه سی و سه هزار عسکر خویش را تا سال ۲۰۱۲ از افغانستان به کشورش بر میگردداند و فعالیت نظامی قوای

خارجی در آینده محدود به تربیه عساکر افغان خواهد شد و برون رفت قوای خارجی بالای اقتصاد افغانستان تأثیر مهم دارد و ارزش افغانی را در مارکیته پولی ضعیف میسازد.

چهارم: افغانستان در یک حالت اضطراری قرار دارد که هر روز وضع سیاسی، و اجتماعی بدتر شده می‌رود و حتی کوشش‌های جامعه جهانی را به یأس مبدل ساخته است و از نگاه روش سیاسی کشور روبه قهقرا است و نارسائی‌ها و تشنجات خطرناک سیاسی میان هر سه قوای اجرائیه، مقننه و قضائی نیز یک تأثیر روحی و روانی بالای اقتصاد داشته و اعتماد مردم را مقابل پول افغانی ضعیف میسازد و مردم سعی میکنند که افغانی را به اسعار خارجی که از نگاه اقتصادی با ثبات است تعویض نمایند.

البته عوامل دیگری هم وجود دارد که باعث تقلیل ارزش پولی می‌شود مانند سیاست انفلاسیون و نشر پول که پشتوانه اقتصادی ندارد و عدم سرمایه‌گذاری خورد و بزرگ برای بهبود وضع اقتصادی کشور که ما در آینده در این موارد بحث خواهیم نمود.

پایان

یادداشت:

در مورد سیاست‌های پولی چندین مضمون از همین نویسنده در صفحه‌های انترنوب مربوط افغانستان و نشرات بیرون مرزی مانند هفته‌نامه امید و کاروان و غیره رسانه‌ها به نشر رسیده:

- ۱- بحران وضع پولی در افغانستان
- ۲- ریفورم پولی در افغانستان
- ۳- تقلیل ارزش پول افغانی به حیث یک حربیه نظامی و سیاسی.
- ۴- بانک نوت جدید قدم اولی برای ریفورم پولی